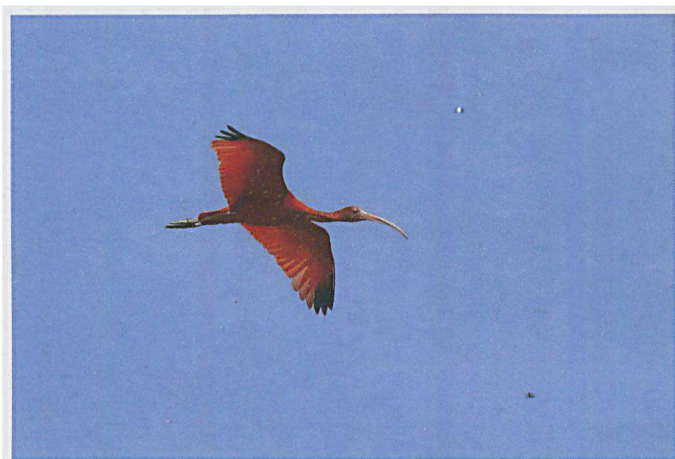

Op vakantie bij de Rode Ibi's en zeeschildpadden in Suriname

*Klaske
van 't Oever*

Rode Ibis in de vlucht.
Foto: Dirk-Jan Hoek
(bron: Flickr.com).

Daar staan we dan op Schiphol. Drie generaties samen op vakantie naar Suriname. Hoe zal het gaan? Aanleiding voor ons reisplan was een artikel over de noodzaak tot bescherming van de Rode Ibis *Eudocimus ruber* in Suriname (Spaans 2006). Via de Stichting Vrienden van STINASU (Stichting Natuurbehoud Suriname) hebben wij handzame determinatiegidsjes aangeschaft. De wilde vogels van Paramaribo (Ottema 2007) en Kustvogels van Suriname (Spaans 2003). De laatstgenoemde publicatie geeft duidelijke aanwijzingen waar je moet zijn om bepaalde vogels te zien en hoe er te komen. Ook het gidsje De apen van Suriname (Boinski 2002) is mee in de koffer.

Paramaribo

We verblijven bijna twee weken in Paramaribo in een gastenverblijf. Een verrukkelijke plek net buiten het centrum, dichtbij de Palmentuin. Vanaf het terras kan al volop worden gevogeld. Dat voelt wel wat decadent aan. Er houden zich kolibries op. Verder ook nog andere soorten, zoals de Bisschopstangare *Thraupis episcopus*, het Suikerdiefje *Coereba flaveola*, ook wel Soigi Titri genoemd en de Zwarte Tangare *Tachyphonus rufus*, waarvan het vrouwtje overigens prachtig kaneelbruin is.

De eigenaar van het verblijf regelt een ervaren vogelgids die ons zal begeleiden in het savannegebied ten zuiden van het vliegveld Zanderij. Hij komt ons om kwart voor vijf 's morgens halen. Wanneer het licht begint te worden arriveren wij bij ons doel en kunnen we beginnen met kijken. De gids is zeer alert. Hij heeft onderweg al

verteld dat hij erop rekent tachtig soorten aan te treffen voordat het elf uur is. De eerste vogels beginnen te zingen. Een Dansmeestertje *Volatinia jacarin*. Een vliegenvangerachtig zwart vogeltje springt opgewonden vanaf een paaltje zo'n twintig keer op en neer om dan weer even over de grond te schuifelen waarna hij opnieuw gaat dansen. De Grijsborst-purperzwaluw *Progne chalybea* laat zich zien. Het begint lichter te worden. Er komt kleur in de omgeving. Nu blijkt ook de geweldige kleurenrijkdom van de vogels. Wat een felle kleuren: zoals bij de Oranjevleugelamazones *Amazona amazonica*, groene papegaaien met oranje vleugeltippen. Een verrassing zijn toekans die in de bomen zitten. Tegen tien uur hebben we al vijftig soorten gezien. Aanvankelijk gebruik ik geen telescoop, maar na een poos gaan we naar een andere plek en dan stel ik de telescoop daar op.

De hele familie zoekt Rode Ibissen.
Foto:
Casper van 't Oever.

De afsluitdop blijkt echter vast te zitten. Het lukt me niet dat probleem op te lossen. Ook anderen krijgen het niet voor elkaar. Dan ontpopt onze gids zich als een soort duizendpoot. Hij lost het probleem binnen tien seconden op door gebruik te maken van een revolver die hij uit zijn tas te voorschijn tovert en vervolgens gebruikt als hamer. De Amerikaanse Reuzenijsvogel *Megaceryle torquata* en de kleinere Groene IJsvogel *Chloroceryle americana* laten zich regelmatig goed zien. Verschillende toekansoorten en nog meer vogels tonen hun kleurenpracht. De

gids heeft een indrukwekkende vogelkennis. Alweer op de terugweg zien we bij Zanderij nog de Witkopwatertiran (*Zwampkatoenvogeltje*) *Arundinicola leucocephala*, een zwart bolletje met een spierwit dotje er bovenop. Deze ochtend leverde in totaal zo'n negentig soorten op!

Vogeltjeswedstrijden

Paramaribo staat bekend om de zangvogelwedstrijden, die elke zondagochtend op het Onafhankelijkheidsplein worden gehouden. In de stad zijn vaak mannen te zien – het zijn altijd mannen – met een

Op zondagochtend worden zangvogelwedstrijden gehouden in Paramaribo.
Foto: Coriene Kuipers.

Vrienden van STINASU

Meer informatie over de Stichting Vrienden van STINASU is te vinden op internet. Zie:

<http://www.vriendenvanstinasu.nl>.

U kunt ook een e-mail sturen naar: vriendenvanstinasu@planet.nl of bellen of schrijven naar: Stichting Vrienden van STINASU, Sylvalaan 12, 6816 RB Arnhem, (026) 442 37 48.

vogelkooitje. We gaan op een zondagmorgen naar het grote gazon voor het presidentiële paleis waar twee teams druk zijn om het hun vogeltjes naar de zin te maken. Verse bosjes zangzaad worden grif verkocht. Al vragende komen we er achter dat er een belangrijke wedstrijd zal worden gespeeld: Paramaribo tegen Nickerie. Aan de rand van het terrein wachten de eigenaren met voor zich een stok in de grond, waaraan het vogelkooitje hangt. In het midden staan twee lange staken en twee schoolborden. Daar gebeurt het. Er worden twee kooitjes aan de staken gehangen en het startsein wordt gegeven. Bij deze wedstrijden gaat het er niet om welk vogeltje het mooist of het langst zingt, maar welke vogel het vaakst zijn eigen 'melodietje' zingt. Het is dus belangrijk dat het kort is, want dan kan het vaker in vijf minuten gehoord worden. Er staan twee schrijvers bij de schoolborden te turven. Rare wereld. We hoorden dat de vogeltjes wel duizend euro per stuk kunnen kosten. Erger is dat deze vogels

soms worden gevangen in het binnenland, waardoor sommige soorten vrijwel uitgeroeid zijn.

Gieren en zeeschildpadden

Enkele dagen later gaan we naar Albina en vandaar naar een logeergebouw van STINASU, waar we zeeschildpadden kunnen zien die hun eieren op het strand komen leggen. Het busje naar Albina is erg vol. Wij zijn met z'n zevenen plus een STINASU-medewerker, de reisleader en de chauffeur. Na de bustocht moeten we nog een heerlijk eind varen met een bootje. We komen 's middags tegen vieren aan. Op het strand vinden we kleine schildpadjes die net uit het ei zijn gekomen en nu proberen het veilige water te bereiken. Zwarte Gieren *Coragyps atratus* zitten hoog in de boom en speuren het strand af op zoek naar deze kleintjes. De overnachtingsplek heeft als groot voordeel dat we in een gebouw logeren dat aan het strand staat, waar 's nachts de zeeschildpadden hun eieren komen leggen. STINASU heeft medewerkers die gedurende de legperiode – van februari tot augustus – overdag en 's nachts wacht lopen langs het strand. Ze beschermen de nesten tegen het roven van de kostbare eieren door de plaatselijke bevolking en tellen hoeveel schildpadden er komen leggen. 's Avonds worden ze beloond: de bewaker komt ons om half-tien waarschuwen dat er een Aitkanti (betekent acht kanten) of Lederschildpad

Twee mannen houden op schoolborden de stand bij tijdens de vogelzangwedstrijden. Foto: Casper van 't Oever.

Een hangend nest van een Geelstuitbuidelspreuw.

Foto: Wim van 't Oever.

Dermochelys coriacea bezig is haar nest in gereedheid te brengen. We kunnen nu met hem mee. Wat een beest! De Aitkanti ploegt een plek op het strand om en graaft dan en gat loodrecht het zand in. Onder in deze pijp graaft ze ook een bredere holte. Na een half uur rust begint de leg van ongeveer tachtig eieren. Deze zijn zo groot als pingpongballetjes, maar ze zijn

zacht en zonder kalkschaal. Het hele proces duurt ongeveer vier tot zes uur. Daarna wordt het nest heel zorgvuldig dicht geschept. Vervolgens worden ook een aantal schijnnesten gemaakt. We zijn erg onder de indruk van de grote zorgvuldigheid waarmee het 'legwerk' wordt gedaan. Op het strand bij Baboen Santi kan ik beide dagen nog weer nieuwe vogels ontdekken. In de oceaan zwemmend, vliegt boven me een Amerikaanse Fregatvogel *Fregata magnificens*!

Naar Braampunt

We gaan fietsen. Ook fietsen hebben we net als ons gastenverblijf via internet geregeld.

Eerst naar de Cultuurtuin met onder andere Vorkstaartkoningstiran *Tyrannus savana*, de Vlindertuin en later ook naar Leonsberg, de aanlegplaats voor de boten naar Braampunt. De tocht naar Braampunt is één van de grootste belevenissen geworden. Als je geluk hebt, zie je brakwaterdolfijnen. Ieder zit dus op scherp. Een brede, stromende Surinamerivier, aan beide zijden oerwoud, af en toe een zilverreiger. Plotseling is er beweging in het water en de eerste dolfijn springt op, natuurlijk slechts door een paar van ons gezien. Maar de schipper heeft zo zijn trucjes: hij kan het geluid van de dolfijnen ook fluiten! Het werkt. We kunnen ze een hele tijd bekijken. Dichter bij Braampunt verschijnen de eerste Rode

Zeeschildpadden leggen 's nachts hun eieren. Tijdens de legperiode moeten zij goed worden bewaakt.

Foto: Casper van 't Oever.

Zwarte Gier in de omgeving van het gebied waar we de zeeschildpadden gingen bekijken. Foto: Casper van 't Oever.

Ibissen. Ze zijn niet een beetje roze of hier en daar een beetje rood, maar echt vuurrood. We zien Geelstuitbuidelspreeuwen *Cacicus cela*, een soort Amerikaanse 'wevervogel', in en uit hun nest vliegen en een Amerikaanse Fregatvogel boven de oceaan. Op het uiterste puntje liggen houten vissersbootjes met grote geverfde letters: 'In God we trust'. Een puur stukje Suriname!

Plantages

Na twaalf dagen Paramaribo willen we toch verder Suriname in. Op naar de

gerestaureerde plantage Frederiksdorp aan de rivier de Commewijne. De huizen zijn hersteld, de plantage grotendeels onderhouden en het is zelfs mogelijk er te logeren. We besluiten daar vier dagen door te brengen. Frederiksdorp is alleen per boot bereikbaar en de fietsen gaan mee. Het lijkt mij een 'diamanten stek' voor vogelaars. Een Vale Reuzennachtzwaluw *Nyctibius grandis* zat in een berkachtige boom. Hij was nauwelijks te vinden want zijn verentooi en vorm zijn kwamen goed overeen met de kleur en structuur van de stam waar hij tegenaan zit. De mooiste en vreemdste soorten spechten, waaronder ook kleinere soorten, houden zich op bij Frederiksdorp. Verder ook de Krabbenbuizerd *Buteogallus aequinoctialis*, Vaalborstlijjster *Turdus leucomelas*, groepen Kleine en Grote Ani's

Vissersbootjes bij Braampunt. Op één van de bootjes staat de tekst 'In god we trust' geschilderd. Foto: Coriene Kuipers.

Vogels leren herkennen op een Surinaamse vogelposter met kleindochter.
Foto:
Casper van 't Oever.

Crotophaga major en *Crotophaga ani*
Dwergduiven *Columbina minuta* en de
vijandige Geelkopcaracara *Milvago*
chimachima en Roodkopgieren *Cathartes*
aura, Mangroveeigers *Butorides striata*,
Grijsborstpurperzwaluw en nog veel meer.
Na het vertrek brengt een bootje ons over
de Commewijne en fietsen we naar ons
volgende logeeraadres, De Plantage bij
Tamanredjo. Een luiaard hangt daar
onbeweeglijk in een hoge boom.

Brownsberg

Van De Plantage gaat een deel van het
gezelschap naar natuurpark Brownsberg
om te proberen apen te zien. Rond de
Brownsberg kunnen diverse wandelingen
worden gemaakt. De eerste middag klinkt
een vreemd lawaai. Een soort golvend
gebrul, eerst zachtjes, dan weer wat harder
en het verplaatst zich door de bomen. Het
is het geluid van Rode Brulapen *Alouatta*
seniculus. Op een morgen, uitkijkend over
het Van Blommesteinmeer ver beneden de
Brownsberg met zijn duizenden dode

oerwoudreuzen ver weg in het water, landt
een eekhoorn in een boom beneden het
uitzichtpunt. Er is iets vreemds mee. Even
later komt er nog één aanzetten en dan
komt het besef wat het vreemde is: hij
sprong niet, hij vloog! Gelukkig helpt de
verrekijker. Het blijkt de Eekhoornkoe-
koek *Piaya cayana* te zijn! Het lijf heeft
helemaal de eekhoornkleur en -vorm, maar
heeft een zwart-witte koekoekstaart. De
naam past precies. We zien nog een
Witkopsaki *Pithecia pithecia* (een aap met
een wit gezicht) en prachtige, grote,
blauwe *Morpho*-vlinders. De speurtocht
naar nieuwe vogelsoorten wordt ook op de
Brownsberg voortgezet. Ik blijf proberen
nieuwe soorten te zien, maar in het
oerwoud is het echter vaak: 'Je hoort ze
wel maar je ziet ze niet'. Dat kent iedere
vogelaar!
Suriname is een eldorado voor vogel-
liefhebbers. Een land waar nog veel valt te
ontdekken. Er is maar één woord voor:
geweldig!

■ K. van 't Oever-Koopman, IJsselkade 29, 8261 AC Kampen, e-mail: w.vantoever@gmail.com.

LITERATUUR:

Boinski, S. (2002): De apen van Suriname. STINASU, Paramaribo.

Ottema, O.H. (2007): De wilde vogels van Paramaribo. STINASU, Paramaribo.

Spaans, A.L. (2003): Kustvogels van Suriname. STINASU, Paramaribo.

Spaans, A.L. (2006): Actie voor betere bescherming van Rode Ibissen en andere kustvogels in Suriname van start gegaan. *het Vogeljaar* 54(5): 256-263.